

Delajte za čim lepši uspeh V. vojnega posojila!

O uspehih nam takoj sporočite!

Splošni vestnik.

Nova draginjska doklada za državne uradnike. V ministrstvu delajo priprave za novo draginjsko doklado za državne uradnike. Ni še dognano, ali dobe enkratno podporo ali na čas vojne omejeno mesečno doklado. Ker nižji uradniki in uslužbenci pri sedanjih razmerah res ne morejo izhajati, in na tisoče takih družin v pravem pomenu besede strada, bo to vest gotovo vsakdo z veseljem pozdravil. — To je res! Takisto je res, da so učitelji in učiteljice tudi ljudje, ki s sedanjimi svojimi službenimi prejemki absolutno ne morejo izhajati! Dela in žrtvovanja je vsak dan več, a kruha vsak dan manj! Tako ne more iti več naprej! — Ali je še kje na kulturnem svetu kak vpliven človek s srcem in dušo, kiumeva tapoložaj slovenskega učiteljstva ter napravi konec tem nekulturnim in nevzdržnim razmeram?!

Ustanova za absolvente trg. šol in akademij. S I. tečajem šolskega leta 1916/17 se podeli I. mesto Josipa viteza Gorupa cesarja Franca Jožefa I. jubilejske ustanove za absolvente trgovskih šol in akademij, ki nameravajo nadaljevati svoje študije v inozemstvu, in sicer letnih 1000 kron. Pravico do te ustanove imajo absolventje trgovskih šol in akademij, ki nameravajo nadaljevati svoje študije v inozemstvu, in sicer v sledečem redu: 1. sorodniki ustanovnika; 2. če teh ni, sinovi ustanovnikovih uradnikov in 3. če tudi teh ni, prosilci slovenske narodnosti iz Kranjske, avstrijskega Primorja ter Štajerske in Koroške. Če bi se ta ustanova ne podelila, se razdeli v dve ustanovi po 500 K. Pravico do teh delnih ustanovnih mest imajo izključno le gojenci eksportne akademije na Dunaju, in sicer tudi v gori pod točko 1. do 3. označenem redu. Pravico podeljevanja ima sedaj gospod Kornelij Gorup vitez Slavinjski v Trstu. Prošnje za podelitev te ustanove je vložiti najkasneje do 20. decembra 1916 na deželni vladi v Ljubljani, kjer se poizve, kaj je ba prošnji priložiti.

Razgled.

— Medicinsko fakulteto za ženske so otvorili na višji ženski šoli v Tiflisu.
— Židovsko vseučilišče nameravajo otvoriti v Lodzu. Predavalo bo 20 docentov.
— Za novega rektorja češkega vseučilišča v Pragi je imenovan prof. dr. Janovsky.

— Noblovo darilo za literaturo je dobil francoski pisatelj Romain Rolland. Ta je rojen leta 1866. Spisal je več dram, monografije o Beethovnu, o Mihalangelu in o Levu Tolstemu, potem pa več romanov s skupnim naslovom „Jean Christophe“.

— Samo za odrasle. Angleški narodni svet za povzdigo javne morale je dal kinematografom na razpolago film, ki jim pred očuje vzroke in posledice nazadovanja porodov in jih izpodbuja, naj skrbje za pomnožitev prebivalstva.

— Srbski profesorji na petrograjskem vseučilišču. Pariški „Temps“ javlja, da sta ustanovljeni na petrograjskem vseučilišču dve novi stolici in na nju imenovana bivša srbska profesorja belgrajskega vseučilišča Stanojević in Belić. Pri nastopnem predavanju profesorja Stanojevića so bili navzoči vsi profesorji petrograjskega vseučilišča.

Splošna šolska obsežnost na Ruskem. Petrograjska brzojavna agentura poroča: Naučni minister je predložil dumi načrt zakona, ki se z njim uvaja na Ruskem splošna šolska obsežnost.

— Laški uradni jezik na Tirolskem — odpravljen. Tirolski deželni odbor je odredil, da je v občevanju z državnimi oblastmi na južnem Tirolskem in v medsebojnem občevanju med deželnimi zavodi in uradi rabiti edino le nemški jezik.

— Čehi in Balkan. Profesorji praške univerze in tehnike bodo to zimo imeli več tečajev o zemljepisnih, trgovskih in političnih razmerah na Balkanu. Ti kurzi bodo splošno pristopni, namenjeni pa so v prvi vrsti industrijcem, trgovcem in obrtnikom.

— Češke čitanke v občinskih šolah v Šleziji je prepovedal tamkajšnji deželni šolski svet.

— Židovsko vseučilišče. Varšavski listi poročajo, da bo v Varšavi ustanovljeno prihodnji mesec židovsko vseučilišče z 20 profesorji in docenti. To bi bilo drugo vseučilišče, ker imajo židje že eno vseučilišče, namreč v Jafi v Palestini. To vseučilišče je zdrževano s sionistiškim za-

kladom. Na palestinskem židovskem vseučilišču poučujeta med drugimi profesorji tudi dva židovska profesorja z Dunaja.

— Prepovedan slovaški list. Ogrski notranji minister je prepovedal izdajati še v. naprej slovaški list „Svezlo Sveta“.

— Japonska uvede latinico. Ohranjen pa ostanejo tudi dosedanja znamenja, ki jih bo moral vsak Japonec razumeti.

— Nezakonski otroci. Leta 1912 je bilo v Avstriji rojenih 903.407 otrok, med njimi 106.801 nezakonski, torej skoro 12 odstotkov. Izmed teh jih je že v prvem letu umrlo 139.212 zakonskih, torej 17 1/2 odstotka, ter 24.715 nezakonskih, torej 23 odstotkov. V drugem letu starosti je umrlo 28.129 zakonskih in 3233 nezakonskih otrok. Dognano je, da se od leta 1908. zmanjšuje število porodov, tako zakonskih kakor nezakonskih. Po vojni bo, tako sodijo strokovnjaki, še slabše, in sicer bo posebno mazadovalo število zakonskih novorojenčkov, število nezakonskih pa se bo množilo. Vojna bo vzela mnogo moških in bo že zaradi tega dosti manj zakonov, kakor pred vojno. Tudi ni dvoma, da bodo sinovi imovitih staršev, ravno ker jih ne bo nič preveč, gledali še bolj kakor doslej na doto, zlasti ker ni dvoma, da bo tudi po vojni vladala velika draginja. Delavstvo bo seveda še huje čutilo draginjo in se bo tudi premislilo, preden se bo ženilo in nakopalo množico otrok. Strokovnjaki menijo, da se bo število nezakonskih porodov po vojni znatno pomnožilo, in opzarjajo, da je treba pravočasno preskrbeti, da se bodo nezakonski otroci ohranili pri življenju, ne iz „humanitete“ in iz „sočutja“, nego ker potrebuje država vojakov in davkoplačevalcev, tvorničarji delavcev, zemlja pa kmetovalcev.

— Srbija, ki so jo zasedle avstrijske čete in ki jo upravlja vojaški generalni guvernement v Belgradu, meri 29.664 km² in šteje 1.373.511 prebivalcev.

Pri volitvah predsednika Zedinjenih držav je dobil izvoljeni Wilson 8.563.750 glasov, njegov nasprotnik Hughes 8.112.754. Demokrat Wilson je zmagal torej proti republikancu s prav majhno večino, če vpoštevamo, da je bilo oddanih nad 17 milijonov glasov.

Papež se namerava eventualno izseliti iz Rima, in sicer pojde na Španjo, če se mu bo zdelo potrebno.

Rnski ministrski predsednik Stürmer je moral odstopiti, ker se je zakesnil z avtonomijo Poljske. Sirmoglavili so ga Angleži s pomočjo Miljukova.

Naročajte in širite naš list!

— Pridobivajte mu novih naročnikov! — Poravnajte staro in obnovite novo naročnino!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Leto se nagiblje h koncu. Vse cenjene naročnike in naročnice nujno prosimo, naj še tekom tega meseca store svojo dolžnost, da bomo tudi mi mogli poravnati svoje račune. Ob sklepu letošnjega leta naj bo Vaša in naša vest čista in mirna! „Učiteljski Tovariš“ nas tudi letos ni pozabil, temveč je govoril tako, da je zbujal občo pozornost. Saj ga neučitelji berejo z istim zanimanjem, kakor člani našega stanu, hvaleč njegovo stvarno, možato in iskreno pisavo! Zato pa ga tudi mi ne smemo pozabiti! Dajmo mu, kar smo mu dolžni, in pojdemo takoj na novo delo, da bo v novem letniku naš zvesti „Tovariš“ imel lepše in lažje dneve!

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.

Last in založba „Zaveze avstrijskega jugoslovenskega učiteljstva“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodono naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani
registрована zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 30. okt. 1916 K 124.558-54

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/2. do 1/2. ure popoldne.

Tožnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš iskreno ljubljeni oče, oziroma sin, brat, stric, zet in svak, gospod

Karel Javoršek,

učitelj deželne trgovske šole,

dne 20. t. m. ob 2. uri ponoči po dolgi mučni bolezni, previden s svetotajstvi, v 44. letu starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb rajnika se je vršil v sredo, dne 22. novembra, ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti v Sp. Šiški, Jernejeva cesta 187, k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v četrtek, dne 23. novembra v cerkvi Marijinega oznanjenja.

Nepozabnega rajnika priporočamo v blag spomin in molitev.

V Sp. Šiški, dne 24. novembra 1916.

Karel, Franc, Stanko, Tonček,
sinovi.

Frančiška,
soproga.

Marija, Anica,
hčrki.

Anton in Marija Javoršek,
starši.

∴ Najpripravnejša in najlepša darila za Miklavža, Božič in Novo leto ∴

MLADINSKI SPISI,

ki jih je izdalo in založilo

„Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani“.

Cena vsaki knjigi, ki je lepo vezana in bogato ilustrirana, je s poštnino vred le 1 K 30 vin.

„ZVONČEK“.

List s podobami za slovensko mladino.

∴ ∴ Letniki od III. do XVII. ∴ ∴

V navadni vezbi 6 K, elegantno vezan 7 K.

Vsi ti spisi se naročajo v „Učiteljski tiskarni“ v Ljubljani in v vsaki knjigoveznici.

Umetna knjigoveznica

IVAN JAKOPIČ

LJUBLJANA, Frančevo nabrežje št. 13

se priporočila slavemu občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih knjigoveških del, cenjenim gosp. trgovcem za izdelovanje vzornih knjig, vzornih kartonov, komisijskih knjig za potevalce po tvariških cenah in sl. uradom za trpežno in močno vezanje protokolov. — Izvirne platnice za vsakovrstne slovenske knjige, vezanje knjig za bralna društva, čitalnice in knjižnice po nizki ceni. — Tiskanje pogrebnih travov in društvenih znakov s krasnimi modernimi tiskami. — Postržna točna, delo sočudno.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

Največja slovenska hranilnica!

Koncem leta 1915 le imela vlog . . . . . K 48.500.000—
Rezervnega zaklada . . . . . „ 1.330.000—

Sprejema vloge vsak delavnik.

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo
c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike. Po soja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5% izvei Kranjske pa proti 5 1/4% obrestim in proti najmanj 1% oziroma 3/4% odplačevanju na dolg.